

SEMESTER - 3

PE - 5 INCLUSIVE EDUCATION AND GENDER (SCHOOL - SOCIETY)

યુનિટ-૧ સમાવેશક શિક્ષણનો પરિચય

- ૧.૧ સમાવેશક શિક્ષણ : અર્થ સંકલ્પના અને જરૂરિયાત
- ૧.૨ સમાવેશનો ઇતિહાસ : વિયોજનથી સમાવેશમાં બદલાવ
- ૧.૩ સામાજિક સમાવેશન : અર્થ સંકલ્પના અને જરૂરિયાતો
- ૧.૪ સમાવેશક શિક્ષણના સિદ્ધાંતો : ઉપલબ્ધતા, સમતા, પ્રાસંગિકતા, ભાગીદારી, સશક્તિકરણ

યુનિટ-૨ અક્ષમતાની સમજ

- ૨.૧ ચેતાકીય વિકાસાત્મક અક્ષમતા(અધ્યયન અક્ષમતા બોલિક્ષિક અક્ષમતા આત્મકેન્દ્રિત વર્ણપટ અવ્યવસ્થા)ની રજૂઆત
- ૨.૨ સંવેદનાત્મક અક્ષમતાઓનો પરિચય (શ્રવણ અક્ષમતા, અંધત્વ, દ્રશ્ય અવરોધ બહેરાશ)
- ૨.૩ શારીરિક અક્ષમતાઓનો પરિચય (મસ્તિસ્ક દોષ-cerebral palsy અને પ્રચલન અક્ષમતા)
- ૨.૪ અક્ષમતાઓ સાથેના વ્યક્તિઓના હક (RPWD) અધિનિયમ ૨૦૧૬ મુજબ અન્ય અક્ષમતાનો પરિચય (અન્ય અક્ષમતાનો જે (PRWD) અધિનિયમ, ૨૦૧૬માં નિર્દિષ્ટ છે તેનો પરિચય)

યુનિટ-૩ જાતિ : સંકલ્પના અને ઉદ્ભવ

- ૩.૧ જાતિ અને જાતિયતાની સંકલ્પના
- ૩.૨ પિતૃ સત્તા, નારીવાદ, નરવાદની સંકલ્પના
- ૩.૩ જાતિ આધારિત ચોક્કસ ભૂમિકાઓનો ઉદભવ : સામાજિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક પરિપ્રેક્ષ્ય
- ૩.૪ જાતિ ઓળખમાં કુટુંબ, જ્ઞાતિ, ધર્મ, સંસ્કૃતિ, પ્રદેશ મીડિયા (માધ્યમો)નો પ્રભાવ

યુનિટ-૪ જાતિ : પ્રતિનિધિત્વ અને મુદ્દાઓ

- ૪.૧ ભારતમાં જાતિ રૂઢિચુસ્તતા : સંકલ્પના, જાતિગત રૂઢિચુસ્તતા અટકાવવામાં શિક્ષક, વાલી અને શાળાની ભૂમિકા
- ૪.૨ બાળજાતીય શોષણ અટકાવવું (POCSO કાયદાનો પરિચય)
- ૪.૩ જાતિ વિષયક પૂર્વગ્રહો : તંદુરસ્તી અને પોષણ, શિક્ષણ અને કાર્યસ્થળ
- ૪.૪ ભારતીય બંધારણમાં સૂચવેલ જાતિ આધારિત સમાનતા અને સમતા

PE - 6 ASSESSMENT AND EVALUATION IN LEARNING

યુનિટ-૧ આકારણી અને મૂલ્યાંકન

- ૧.૧ માપન અને મૂલ્યાંકન : અર્થ અને સંકલ્પના
- ૧.૨ મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાનું મહત્વ અને સોપાનો
- ૧.૩ રચનાત્મક મૂલ્યાંકન, સત્રાંત મૂલ્યાંકન, સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન
- ૧.૪ ગ્રેડિંગ સિસ્ટમનો પરિચય સાપેક્ષ અને નિરપેક્ષ

યુનિટ-૨ આકલન અને મૂલ્યાંકનના સાધનો

- ૨.૧ આકલન તકનીકીઓ (સંકલ્પના લાભ અને ગેરલાભ) : અવલોકન, ઇન્ટરવ્યૂ, સ્વ-આકલન, સહપાઠી આકલન અને સામાજિકતામિતિ
- ૨.૨ આકલનના સાધનો (સંકલ્પના લાભ અને ગેરલાભ) : પ્રશ્નાવલી, ઓળખયાદી, ક્રમ માપદંડ, કથાત્મક રેકોર્ડસ
- ૨.૩ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી : અર્થ, સંકલ્પના અને મહત્વ
- ૨.૪ વિવિધ કસોટી : સિદ્ધિ કસોટી, નિદાનાત્મક કસોટી અને પ્રમાણિત કસોટી

યુનિટ-૩ પ્રારંભિક આંકડાશાસ્ત્ર

- ૩.૧ માહિતીનું સ્વરૂપ : વર્ગીકૃત અને અવર્ગીકૃત, આવૃત્તિ વિતરણ
- ૩.૨ મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપ : મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક
- ૩.૩ પ્રસારમાનના માપ : સરેરાશ વિચલન, પ્રમાણભૂત વિચલન
- ૩.૪ સહસંબંધ શતાંસ્થ અને પ્રતિશત ક્રમાંકની સંકલ્પના

યુનિટ-૪ મૂલ્યાંકનમાં પ્રવર્તમાન વલણો

- ૪.૧ પસંદગી આધારિત કેકિટ પ્રણાલી (CBCS)નો પરિચય.
- ૪.૨ ઓનલાઇન પરીક્ષા અને ઓપન બુક પરીક્ષા : વિભાવના, જરૂરિયાત અને લાભો
- ૪.૩ ABC (Academic Bank Of Credit) નો પરિચય
- ૪.૪ PARAKH (Performance Assessment, Review and Analysis of Knowledge for Holistic Development) યોજનાનો પરિચય

EPC - 7A કારકિર્દી માર્ગદર્શન

યુનિટ-૧ કારકિર્દી માર્ગદર્શનનો પરિચય

- ૧.૧ કારકિર્દીનો અર્થ અને કારકિર્દી માર્ગદર્શનની સંકલ્પના
- ૧.૨ કારકિર્દી માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો
- ૧.૩ કારકિર્દી માર્ગદર્શનના ધ્યેયો (માધ્યમિક ઉચ્ચતર - માધ્યમિક સ્તરે)

યુનિટ-૨ આકલન અને મૂલ્યાંકનના સાધનો

- ૨.૧ કારકિર્દી માહિતીનો અર્થ
- ૨.૨ કારકિર્દી માહિતીના પ્રકારો
- ૨.૩ કારકિર્દી માહિતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો
- ૨.૪ કારકિર્દી માહિતીના એકત્રીકરણની રીતો

યુનિટ-૩ કારકિર્દી માહિતીનું ફાઇલિંગ અને પિતરણ

- ૩.૧ કારકિર્દી માહિતીનું ફાઇલિંગ અને આદર્શ ફાઇલિંગના લક્ષણો
- ૩.૨ કારકિર્દી માહિતી પિતરણની રીતો : કારકિર્દી સપ્તાહ, કારકિર્દી વાર્તાલાપ અને કારકિર્દી પ્રદર્શન
- ૩.૩ અમદાવાદ સ્થિત વ્યવસાયિક માર્ગદર્શન સંસ્થાનો પરિચય

યુનિટ-૪ કારકિર્દી માર્ગદર્શનમાં ઉપકરણો અને ઉપયોગ

- ૪.૧ દ્રશ્ય, શ્રાવ્ય અને દ્રશ્ય : શ્રાવ્ય ઉપકરણો
- ૪.૨ સામયિકો, પુસ્તકો, ઇન્ટરનેટ, રેકોર્ડિંગ, ટેલિવિઝન

EPC - 7B શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્ર

યુનિટ-૧ શિક્ષણ અને સંશોધનમાં આંકડાશાસ્ત્રની ભૂમિકા

- ૧.૧ આંકડાશાસ્ત્ર અર્થ અને વર્ગ શિક્ષણમાં ઉપયોગીતા
- ૧.૨ આવૃત્તિ પિતરણની આલેખાત્મક રજૂઆત
(૧) સ્તંભ આલેખ (૨) આવૃત્તિ બહુકોણ (સ્વરૂપ આવૃત્તિ બહુકોણ)
- ૧.૩ શૈક્ષણિક સંશોધન : અર્થ, લક્ષણો અને ઉપયોગીતા
- ૧.૪ ચલ અને ઉત્કલ્પના : અર્થ અને પ્રકાર

યુનિટ-૨ આંકડાશાસ્ત્રીય લાક્ષણિકતાના માપો

- ૨.૧ મધ્યવર્તીના સ્થિતિના માપો અર્થ અને ઉપયોગીતા
(સરાસરી, મધ્યસ્થ અને બહુલક)
- ૨.૨ આવૃત્તિ પિતરણ : સરાસરી, મધ્યસ્થ અને બહુલક
- ૨.૩ પ્રસારમાનના માપ અર્થ અને ઉપયોગીતા
(વિસ્તાર, પાદસ્ત વિચલન અને પ્રમાણ વિચલન)
- ૨.૪ પાદસ્ત વિચલનની ગણતરી - છૂટા પ્રાપ્તાંક અને આવૃત્તિ પિતરણના આધારે, પ્રમાણ વિચલનની ગણતરી છૂટા પ્રાપ્તાંક અને આવૃત્તિ પિતરણના આધારે

યુનિટ-૩ સમઘારણ પિતરણ આલેખ

- ૩.૧ સમઘારણ પિતરણ આલેખનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો
- ૩.૨ વિષમતા અને કક્ષુદતા પ્રકાર લક્ષણો અને કારણો
- ૩.૩ વિષમતાની ગણતરી (પિચરસન પદ્ધતિ અને શતાંસ્થના આધારે)
- ૩.૪ કક્ષુદતાની ગણતરી (શતાંસ્થનાના ઉપયોગથી) બંનેનું અર્થઘટન

યુનિટ-૪ સહસંબંધ

- ૪.૧ સહસંબંધનો અર્થ અને મહત્વ
- ૪.૨ સહસંબંધાંકનું અર્થઘટન
- ૪.૩ સહસંબંધ આંકની ગણતરી ક્રમાંક તફાવત પદ્ધતિ
- ૪.૪ સહસંબંધ આંકની ગણતરી : પરિબળ ગુણાકાર પદ્ધતિ (છૂટા પ્રાપ્તાંક કાર્લ પિચરસન પદ્ધતિ આવૃત્તિ પિતરણ પરથી પ્રકીર્ણ આલેખ)

EPC - 7C ભારતનું બંધારણ

યુનિટ-૧ ભારતીય બંધારણ ઐતિહાસિક પશ્ચાત ભૂમિકા અને સામાન્ય પરિચય

- ૧.૧ બંધારણનો અર્થ અને મહત્વ
- ૧.૨ હિન્દ સ્વાતંત્ર્ય ઘારો - ૧૯૪૭
- ૧.૩ બંધારણ સભાની રચના, સમિતિ અને સ્ત્રોત
- ૧.૪ આમુખનો પરિચય

યુનિટ-૨ ભારતીય બંધારણની વિશિષ્ટ બાબતો

- ૨.૧ રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો : રાષ્ટ્રધ્વજ, રાષ્ટ્રગાન, ચિન્હ, મુદ્રાલેખ, રાષ્ટ્રગીત, રાષ્ટ્રીય પંચાંગ, ફૂલ, પક્ષી, પ્રાણી અને રમત
- ૨.૨ નાગરિક મૂળભૂત અધિકારો, ફરજો
- ૨.૩ રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
- ૨.૪ બંધારણમાં શિક્ષણ સંબંધિત જોગવાઈ

યુનિટ-૩ ભારતીય સંઘીય તથા રાજ્ય કારોબારી

- ૩.૧ ભારતના રાષ્ટ્રપ્રમુખ અને ઉપરાષ્ટ્રપ્રમુખની લાયકાત અને સત્તા ક્ષેત્ર
- ૩.૨ ભારતીય સંઘની સંસદ અને રાજ્યસભા
- ૩.૩ રાજપાલ લાયકાત અને સત્તા ક્ષેત્ર
- ૩.૪ મુખ્યમંત્રી તથા મંત્રી મંડળની લાયકાત અને સત્તા ક્ષેત્ર

યુનિટ-૪ ભારતીય ન્યાયતંત્ર અને બંધારણીય સંસ્થા પરિચય

- ૪.૧ સર્વોચ્ચ અદાલત અને તેના ન્યાયાધીશ (લાયકાત, કાર્યક્ષેત્ર)
- ૪.૨ વડી અદાલત અને તેના ન્યાયાધીશ (લાયકાત, કાર્યક્ષેત્ર)
- ૪.૩ કાયદા ઘડતરની પ્રક્રિયાનો ટૂંકો પરિચય
- ૪.૪ બંધારણમાં સુધારો કરવાની પ્રક્રિયાનો ટૂંકો પરિચય

EPC - 8 ICT AND ADVANCE PEDAGOGY

યુનિટ-૧ ICT અને કમ્પ્યુટર પરિચય

- ૧.૧ ICT કમ્પ્યુટરની સંકલ્પના, ઉપયોગ અને મર્યાદા
- ૧.૨ MS Word (પરિચય, ઉપયોગિતા) પ્રવૃત્તિ : ટાઇપિંગ, ફોર્મેટિંગ, ફોન્ટ સેટિંગ, પેરેગ્રાફીંગ જેવા બેઝિક કાર્યો, મિનિમમ વર્ઝન ૨૦૦૭, અને Google Docsનો પરિચય
- ૧.૩ MS Excel (પરિચય, ઉપયોગિતા) પ્રવૃત્તિ - ફોર્મ્યુલા સાથે પરિણામ બનાવવું, સમયપત્રક બનાવવું, સેલ ફોર્મેટિંગ જેવા બેઝિક કાર્યો, મિનિમમ વર્ઝન ૨૦૦૭, અને Google Sheet નો પરિચય
- ૧.૪ MS Powerpoint (પરિચય અને ઉપયોગિતા) : શબ્દો, ચિત્રો, ઓડિયો અને વીડિયો ઇન્સર્ટ કરી સ્લાઇડ બનાવવી, ડિઝાઇન કરવી અને એનિમેશન આપવું, મિનિમમ વર્ઝન ૨૦૦૭, અને Google Slidesનો પરિચય

યુનિટ-૨ ઇન્ટરનેટ અને ટીચિંગ-લર્નિંગ ટૂલ્સ પરિચય

- ૨.૧ ઇન્ટરનેટ, ઇમેઇલ અને બ્લોગ : અર્થ, પરિચય, ઉપયોગિતા
- ૨.૨ ઓનલાઇન ટીચર સપોર્ટ ટૂલ્સ પરિચય : ગૂગલ ક્લાસરૂમ, માઇક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ, ગૂગલ મીટ, ChatGPT
- ૨.૩ ઓનલાઇન લર્નિંગ પ્લેટ ફોર્મ પરિચય : SWAYAM, DIKSHA, NROER
- ૨.૪ ગૂગલ સર્ચની વિવિધ રીતો, હેકિંગ, કોપીરાઇટ ઉલ્લંઘન અને સાહિત્યની ચોરી (Plagiarism) નો પરિચય

યુનિટ-૩ અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રનો પરિચય

- ૩.૧ અદ્યતન - અધ્યાપનશાસ્ત્ર : અર્થ, સિદ્ધાંતો, જરૂરિયાત
- ૩.૨ સંકલિત અધ્યાપનશાસ્ત્ર અને STEAM શિક્ષણ : સંકલ્પના અને પરિચય
- ૩.૩ 5E મોડેલ : સોપાન અને શિક્ષકની ભૂમિકા
- ૩.૪ ચિંતનાત્મક અધ્યયન : સંકલ્પના, Gibbsનું ચક્ર અને શિક્ષકની ભૂમિકા

યુનિટ-૪ અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્ર પ્રવાહો

- ૪.૧ બ્લેન્ડેડ લર્નિંગ સંકલ્પના, સ્વરૂપો, શિક્ષકની ભૂમિકા
- ૪.૨ મૂલ્યાંકનની આધુનિક પ્રયુક્તિઓ : સંકલ્પના અને પરિચય ક્વિઝ(Google Form ગેમ્સ (Kahoot), સ્ટુડન્ટ રિસ્પોન્સ સિસ્ટમ (Mentimeter), પીઅર રીવ્યુ)
- ૪.૩ ડિજિટલ પોર્ટફોલિયો : સંકલ્પના, પ્રકાર, ફાયદા, મર્યાદા
- ૪.૪ સંકલ્પના ચિત્રણ : સંકલ્પના, પ્રકાર અને મહત્વ શિક્ષણ